

Prievarta gydomi tik pavojingi psichikos ligoniai

Šiuo metu psichikos ligonis psichiatrijos ligoninėje gali būti gydomas tik jam pačiam sutikus. Tačiau ne kiekvienas ligonis, gyvenantis savame haliucinacijų ir iliuzijų pasaulyje, suvokia, kad jis serga, kad jam reikalingas gydymas. Prievarta gydyti galima tik tuos žmones, kurie yra pavojingi sau ir visuomenei. Ši problema yra sprendžiama valstybiniu lygmeniu – specialistų darbo grupė rengia Psichikos sveikatos priežiūros įstatymo pakeitimą.

Kretingos psichikos sveikatos centro direktorė, gydytoja psichiatrė Teresė Ramanauskienė teigė, kad psichikos ligonius įkalbėti gydytis yra sunku, kartais tenka gudrauti, pasitelkti šeimos narius, socialinius darbuotojus.

Pagal Psichikos sveikatos priežiūros įstatymą, į psichiatrijos ligoninę sunkia psichikos liga sergantis ligonis prievarta gali būti paguldytas tik jeigu yra reali grėsmė, kad jis savo veiksmais gali padaryti esminę žalą savo ar aplinkinių sveikatai, gyvybei.

„Įstatymu nėra apibrėžta, ką reiškia „pavojingas“: ar užtenka, kad ligonis grasina tik žodžiu, ar jis turi ir pavojingai elgtis. Jei asmuo ketina žudyti – jis jau pavojingas. Tačiau kai kurie ligoniai tuo tik gąsdina. Apie tikrąją ligonio būklę sprendžia gydytojas psichiatras“, - kalbėjo T.Ramanauskienė.

Pasak jos, agresyvi būna tik maža psichikos ligonių dalis. Mūsų rajone jų yra iki dešimties. Keletas jų, padarę nedidelius nusikaltimus, pagal teismo sprendimą visą laiką yra stebimi psichiatru.

Dažniausiai agresyvūs būna žmonės, sergantys šizofrenija, alkoholine psichoze bei kliesdais, haliucinacijomis pasireiškiančiomis ligomis. Psichikos ligonių būklė gali pablogėti, nevartojant vaistų arba juos vartojant netinkamai. Nors socialiniai darbuotojai rūpinasi, kaip ligoniai vartoja vaistus, tačiau visų jų sukontroliuoti – neįmanoma.

Ypač sunku alkoholikų artimiesiems – kilus baltajai karštinei jie tampa agresyvūs, o elgesys – neprognozuojamas. Seniau alkoholikai buvo gydomi priverstinai, tačiau ši praktika nepasiteisino, nes visų pirma nebevertoti alkoholio jie turi ryžtis patys, o ne dėl to, kad prašo šeima. Į psichiatrijos ligoninę išvežtas alkoholikas būna tik izoliuojamas, o ne išgydomas.

Kai psichikos ligonis ima elgtis agresyviai, šeimos nariai kviečia greitąją medicinos pagalbą. Atvykę medikai sprendžia, ką daryti – vežti į psichikos sveikatos centrą ar tiesiai į psichiatrijos ligoninę. Medikai, apsisaugodami nuo pavojingo ligonio, į pagalbą pasitelkia policiją.

Kretingos rajono policijos komisariato Operatyvaus valdymo poskyrio viršininkas Marius Martišius teigė, kad specialiujų medicininių žinių, kaip elgtis su psichikos ligoniais, pareigūnai neturi.

„Policijos pareigūnams važiuoti pas psichikos ligonį privalu tada, kai jis yra agresyvus, pavojingas sau ir aplinkiniams. Tačiau praktiškai medikai, norėdami nuvežti ligonį į psichiatrijos ligoninę Klaipėdoje ar Švėkšnoje, policiją kviečia ir tada, kai jis ramus. Kadangi sunku suprasti, ar ligonis kelia realią grėsmę, medikai policiją kviečia apsidrausdami nuo galimo pavojaus. Didžioji dalis ligonių nebūna agresyvūs. Tik išimtiniais atvejais jie pareigūnus puola su šake ar siundo šunį“, - sakė M.Martišius. Antrankiai ligoniui dedami tik kraštutiniai atvejais, nes ligonio tramdymas gali iššaukti dar didesnę jo agresiją.

Per šiuo metų tris mėnesius pareigūnų palydos nuvežant psichikos ligonį į psichiatrijos ligoninę prireikė 19 kartų. Dažniausiai medikus lydi vienas policijos pareigūnas. Pareigūnams lydinti ligonį į Klaipėdą ar Švėkšną, sugaištamai laikas.

„Gana keista, kad kartais ligonio nelydi šeimos nariai, kuriems jis turėtų rūpėti labiausiai. Šeimos nariai geriausiai pažįsta ligonį, žino, kaip su juo elgtis, galėtų nuspėti reakciją. Galbūt, jei ligonius dažniau lydėtų šeimos nariai, nebereikėtų policijos pareigūnų“, - svarstė M.Martišius.

Pareigūnai pastebi, kad dažniausiai greitosios medicinos pagalbos medikai sėda į automobilio priekį šalia vairuotojo, o pareigūnas, kuris turi minimalias medicinos žinias, lieka sėdėti su ligoniu.

T.Ramanauskienė teigė, kad važiuojant į psichiatrijos ligoninę, medikas automobilyje turėtų sėdėti šalia ligonio. Policijos pareigūnas reikalingas tam, kad sutramdytų žmogų, jei jis elgtųsi agresyviai. T.Ramanauskienė pritarė, kad policijos pareigūnams reikėtų suteikti specialių žinių, kaip elgtis su psichikos ligoniu. „Medikai pastebi, kad kartais policininkai nežino, ką daryti, jaučiasi nejaukiai. Jie, neturėdami žinių, gali išprovokuoti agresiją“, - teigė T.Ramanauskienė.

Pasak jos, kartais ligonis atrodo ramus, tačiau jis bet kada gali agresyviai pasielgti. „Vien policininkų buvimas šalia drausmina“, - įsitikinusi T.Ramanauskienė.

Ji prisiminė atvejų, kai greitosios medicinos pagalbos medikams agresyvių ligonį atvežus į psichikos sveikatos centrą, teko kviesti policiją, kad palydėtų į psichiatrijos ligoninę. Tačiau policijos pareigūnai buvo užsiėmę ir prašė palaukti. Sąlygų, kur laikyti agresyvių žmogų, centras neturi, ir ligonis kelia grėsmę medikams.